

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An quis peccet mortaliter, si formam absolutionis variet, dummodo tamen verba significant actum judiciale? Ex part. 5. tract. 13. & Miscell. 1. resol. 34.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

sequenter, si poenitens sit in termino mortis ante prolationem illorum verborum, *A peccatis tuis*, non suscipiet effectum hujus Sacramenti, cum tamen supponatur per verba praecedentia validè suscepisse totam, atque integram essentiam hujus Sacramenti.

RESOL. VII.

An Sacerdos in articulo mortis relinquens illa verba à peccatis tuis, in forma absolutionis sacramentalis, peccet mortaliter?

Et quid extra articulum mortis?

Et an peccet mortaliter qui in articulo mortis relinqueret illa verba in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, in sacramentali absolutione?

Et cursum docetur teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis, cum consistitur, & non sufficere attritionem cum Sacramento? Ex part. 1. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 21.

§. 1. **D**ixi in articulo mortis, quia extra illum Sotus in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Vivaldus de absolut. men. 48. & 99. Possévinus cap. 7. n. mibi 71. pag. 244. & clarius Ludovicus de San Juan, q. 1. de Poenit. art. 11. dub. 1. concl. 2. pag. 326. Valentia disp. 7. q. 1. punct. 3. & Henriquez lib. 1. de poenit. c. 11. n. 3. putant nullum peccatum committere Sacerdotem, qui relinqueret dicta verba secluso scandalo, & contemptu: sed ego alibi docui esse tantum peccatum veniale; & ita me citato tenet Leander ubi infra q. 8. & me citato Martinus de San Joseph in monit. confess. tom. 1. lib. 1. tr. 2. de Poenit. n. 7. ubi sic ait: Las palabras, ab omnibus peccatis tuis, nisi non de necessitate del Sacramento, nisi de su integridad, porque se incluyen en la forma, absolvo te. D. Thom. 3. p. q. 84. art. 3. Navarrus in Man. c. 26. n. 11. Lugo disp. 13. n. 14. Henriquez cap. 11. n. 3. Reginaldus lib. 28. n. 2. Fagundez precept. 2. lib. 3. c. 1. n. 19. Y aunque graves Autores afirman, que no será pecado alguno omitir estas palabras; con todo esso juzgo que será pecado venial por contravenir a la costumbre de la Iglesia. Granados tract. 1. disp. 6. sect. 1. Moure 3. p. exam. cap. 6. §. 7. n. 4. Diana 2. part. tr. 17. ref. 14. & tract. 15. resol. 47. ita Martinus; cui adde Prapositionum in 3. p. quaest. 6. de forma Sacram. Poenit. dub. 1. man. 6.

Alibi in Ref. not. seq. lege etiam duas Ref. praeteritas.

Ref. 1. citata in hoc textu invenitur in to. 2. tr. 1. Ref. 2. §. Sed ego. & Ref. 3. hic est supra, in tr. 1. Ref. 57. & signanter in duabus Ref. praeteritis.

2. Difficultas itaque consistit, an sit peccatum mortale omittere dicta verba, quando Sacerdos absolvit aliquem in articulo mortis. Et negativè respondet Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. q. 9. quia, ait ille, longè probabilius, imò ferè certum est, praedicta verba, nec * ad essentiam, nec ad integritatem formae pertinere, nisi ad summum, ut implicite, & intrinsecè contenta in illis verbis, *Absolvo te*, ut ait Suarez disp. 19. sect. 1. n. 20. & 21. Ergo adde, quod Pater Lugo de Conscient. p. 1. c. 3. q. 5. num. 45. Magister Serra in p. 2. D. Thome, tom. 1. q. 19. art. 6. dub. 4. fol. 384. Spinola de Elect. opin. disp. 3. sect. 7. in Corol. fol. 259. Clemens Scotus opus. 2. de opin. prob. p. 40. & alij, asserunt quod in articulo mortis, liceat amplecti opinionem minus probabilem, & minus tutam.

3. Sed, ut verum fatear mihi placet in hac difficultate opinio affirmativa Patris Granado in p. D. Thom. contr. 7. tr. 1. disp. 7. sect. 1. n. 9. ubi sic ait: Si absolvo te, non dubito quin sit peccatum veniale, quia non servatur communis modus absolvendi, quem servant ministri Ecclesiae, praesertim cum aliqui Doctores reputent, ea verba esse de necessitate formae. Mortale verò crediderim, non esse per se loquendo; nam Valentia, q. 1. punct. 3. cum Dominic.

Soto dicunt nullum esse peccatum; Henriquez non extare de hac re praecipuum, & alioqui res non videtur tanti momenti, ut gravem obligationem inducat. Solum in articulo mortis videtur sub mortali teneri Confessarius, non omittere ea verba, à peccatis tuis, ne exponat poenitentem alicui periculo non recipiendi tam necessarium sacramentum; nam graves Doctores, ut vidimus, existimant, ea verba esse omnino necessaria. Et propter similem rationem teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis cum consistitur; quia licet certum ferè sit sufficere attritionem cognitam cum Sacramento isto ad justificationem; non desunt qui sentiant oppositum, & in eo tempore, ubi agitur extrema salus, vitari oportet istud periculum. Quod verò attinet ad verba; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, vel similia, non audeo omnino obligare sub mortali, etiam in praedicto articulo ad ea proferenda, quia Suarez, disp. 19. sect. 1. num. 19. & alij viri docti certum reputant, ea non esse de essentia; sed nihilominus valdè scrupulosum censuram ea omittere, & vix excusarem à mortali, cum graves Doctores putent esse de essentia sacramenti, & non possint evidenter convinci falsitatis. Hucusque Granado. Verum sententia Patris Leandri non caret sua probabilitate, & argumenta superius adducta à Patre Granado suam habet difficultatem; nam aliqui illa admittunt, & praesertim non assentior Patri Granado quoad illud de absolvente absolute invocatione Trinitatis, nam contra Durandum, & Majorem, certum est, verba In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, non pertinere ad essentiam absolutionis, & quia hanc sententiam docuerat etiam Hieronymus Llamas in Methodo, p. 4. cap. 2. §. 1. Index expurgatorius nostri Sacri Tribunalis Inquisitionis Hispanicae anno 1640. jussit deleri ex ejus operibus, ut etiam testatur Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. quaest. 10. Sed ego, ut dixi, in articulo mortis verba illa, à peccatis tuis, minimè omittenda esse existimo.

RESOL. VIII.

An quis peccet mortaliter si formam absolutionis variet, dummodo tamen verba significant actum judiciale? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 34.

§. 1. **C**asus est curiosus, & suppono quod forma absolutionis conferri debet modo indicativo, non autem imperativo; si enim aliquis diceret, Absolvat te Deus, Sacramentum erit invalidum. Verum non solum valida erit absolutio facta modo indicativo, ut dictum est, sed etiam imperativo; ut si dicatur: Absolvaris, vel, Absolvatur Petrus, quia sententia decisiva judicis convenientius adhibetur non solum modo indicativo, sed etiam imperativo. Imò contra Caietanum, & Sotum docet Scotus in 4. dist. 14. quaest. 4. Gabriel quaest. 2. artic. 1. Valquez in 3. part. tom. 4. quaest. 84. artic. 3. dub. 3. Suarez disp. 19. sect. 1. & alij, formam absolutionis esse sufficientem, quoties significant actum judiciale, & sententiam decisivam absolutionis à peccatis, ut si Confessarius dicat: Volo absolvaris, Libet te absolvi, &c. quia in his verbis salvatur sensus formae sacramentalis absolutionis, quae instituta est à Christo instar sententiae judicis.

2. Sed difficultas est, an Confessarius supra dictis verbis absolvendo poenitentem, peccet mortaliter, quid sentiam, non proferam, dicam solum ea, quae docet Hurtadus Complutensis disp. 5. de poenit. difficul.

difficili. 3. ubi sic asserit. Quamvis forma absolutio- nis supradicto modo prolata sit sufficiens ad valo- rem Sacramenti, illicitè fiet si non profertur modo indicativo; quia erit contra consuetudinem Ecclē- siæ solo modo indicativo utentis, id tamen non erit peccatum mortale, sed veniale, quia ea mutatio non est gravis, sed levis. Ita ille.

RESOL. IX.

An si quis bona fide confiteatur cum simplici Sacer- dote de venialibus, & mortalibus, valida esset ab- solutio?

Et an etiam si quis cum attritione cognita confitere- tur cum simplici Sacerdote non approbato bona ta- men fide, si moriatur ante aliam confessionem, sal- vus fiat?

Et infertur contentem bona fide peccata reservata manere absolutum; unde si Sacerdos culpabiliter absolvit, tenet absolutio? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 29.

potestatem conficiendi tale sacramentum propter jurisdictionem, quam habet circa peccata venialia confessi, inde est ut possit hominem sanctificare, & consequenter mortale peccatum expellere, licet ab illo per se non absolvat. Vide Suarez de Penitē- tia, disp. 31. sect. 2. n. 6. & Reginaldum in Pra- xi. tom. 1. lib. 8. num. 81.

3. Hinc ego olim rectè respondi, quod si quis etiam cum attritione cognita confiteretur cum sim- plici Sacerdote non approbato, bona tamen fide, si moreretur ante aliam confessionem, salvus fiet, quia absolutio illa fuit valida, & gratiam sa- cramentalem contulit. Ex his etiam infertur, con- fitens bona fide peccata reservata manere absolu- tum; quia cum non desit sufficiens jurisdictio in ab- solvente, si alioqui accedat bona fides, & dispo- sitio ex parte penitentis, validum efficitur sacra- mentum, accedit autem bona fides penitentis; quia ignorat esse casum reservatum, vel quia inculpa- biliter putat, illud posse absolvi à quolibet. Unde etiam si Sacerdos culpabiliter absolvat, tenet abso- lutio; quia concurrunt omnia ad validitatem sa- cramenti: & solum manet penitens cum onere ex- plicandi reservatum Superiori, quoties illud nove- rit esse reservatum. Et ita docet Amicus in Curs. Theol. tom. 8. disp. 13. sect. 10. n. 223.

& Sult. hu- jus Ref. & omnes Ref. eius anno, & considera distinctionē doctrinæ il- lus, & sta- rum hujus anno.

Sup. hoc cō- trarium legi- tur in Re- sol. 1. signan- ter à §. sed hanc. & seq. infra in tr. 6. in Refol. 8 §. ult. & in Re- sol. 25. & 40.

RESOL. X.

An quilibet Sacerdos possit peccata venialia absol- vere?

Et an hoc etiam extendatur ad mortalia legitime con- fessa?

Et an nullus Prælatus Papa inferior possit hanc ju- risdictionem à Sacerdotibus auferre?

Et notatur, quod in supradicto casu, si quis confi- tetur sola venialia, si habet aliquod peccatum mor- tale nondum confessum, quod tamen oblitus est, ab illo remanet absolutus, etiam si Confessarius sit sim- plex Sacerdos? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Refol. 86.

§. 1. Afirmativè respondendum est, non quia in tali casu non requiratur jurisdictio, sed quia Summus Pontifex, & Ecclesia hanc jurisdictio- nem commisit, seu delegasse, creduntur cuilibet Sacerdoti non excommunicato, eo ipso quod illum ordinat; quod colligitur tum ex Doctorum aucto- ritate, tum ex natura culpæ venialis, quæ eam non fit materia necessaria confessionis, nec indigeat scientia peculiari Confessarius, ut ab illis absolvat, vel debitam injungat penitentiam, non erat ratio, ob quam requireret peculiarem ministerium, sed quicumque Sacerdos esse possit, ut ita pleniori veritate acciperentur ea verba, quæ illi dicunt, cum ordinatur, Accipe Spiritum sanctum, &c. & ita hanc sententiam tenet Sanctus Doctor in 4. disp. 18. quest. 2. artic. 3. quest. 1. ad 3. Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 2. num. 8. Henriquez lib. 6. cap. 8. num. 1. Granado in 3. part. contr. 7. tract. 10. disput. 4. sect. 1. num. 2. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 1. cap. 9. n. 35. in Ref. 4. §. Præpositus in 3. part. quest. 7. de ministro Sacram. penitent. dub. 5. num. 37. Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 3. num. 59. Valquez tom. 4. q. 93. art. 1. dub. 6. n. 5. & 10. Fagundez pr. 2. lib. 7. c. 1. n. 15. & alij penes ipsos.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Refol. 39. à principio usque ad §. Quintus ca- sus, & ut ma- gis clarescat doctrina hu- jus Ref. lege- bi Ref. 35. & omnes Ref. & §§. eius primæ & secundæ not. & cur- sim ibi in Ref. 41. in fi- ne §. sed cir- ca & brevi- ter cum Sa- las hoc ne- gante ibid. in Ref. 4. §. 2. ad mediū vers. Nam cito.

2. Non desinam tamen hic pro curiosis adnota- re, quod licet supradicta opinio sit tantorum Docto- rum auctoritate fulcita, non desuit nostris temporibus, qui illam acriter impugnet; & is est doctus Philip.

§. 1. Afirmativè respondet Mazuchellus, de Casibus reservatis, disp. 1. quest. 3. diffi- cult. 14. n. 43. & 44. ubi sic ait: Inferior Sacerdos non potest absque causa rationabili, & urgente necessitate absolvere penitentem à non reservatis, re- mittendo postmodum illum ad superiorem pro re- servatis, Dixi, absque rationabili causa, vel urgen- te necessitate; hac enim concurrente, poterit in- ferior Confessarius ita absolvere. Verum tamen est quod si absque ulla legitima causa absolveret, ad- huc tamen sacramentum teneret, quoties penitens de bona fide confiteretur. Et ratio est, quia in peni- tente adesset bona fides, ut suppono: debita item dispositio Confessio item esset integra, & Con- fessarius habet intentionem absolvendi ab iis pec- catis, à quibus possit: ergo validum foret Sacra- mentum. Tum quia si penitens peccata illa reser- vata fuisset oblitus, ea fuissent indirectè deleta, & pro iis delendis suffecisset jurisdictio inferioris Con- fessoris: ergo adhuc debentur, etiam si ea à peni- tente manifestentur: ad hoc enim, ut stet sacra- mentum, sufficit quod Confessarius habeat jurisdic- tionem circa partem materiæ à penitente exhibi- tæ: & sic ea peccata, circa quæ habet jurisdictio- nem, & directè delentur; cætera verò circa quæ illam non habet, qualia sunt reservata; indirectè tantum, id est per concomitantiam, ex eo quod non possit unum deleri sine alio. Tum quia, si & Con- fessarius bona fide absolveret, & penitens bona fide confiteretur, ex eo quod hic putaret illum ha- bere jurisdictionem super reservata: Confessarius verò putaret peccata confessi non esse reservata, eorè in hoc casu stare Sacramento, & tamen bona illa fides non suppleret jurisdictionem, quod argumento est, quia si penitens veniret postmodum in cognitionem, Confessionem non habuisse hanc jurisdictionem, teneretur iterum peccata reser- vata Superiori subicere; ergo adhuc stabit sa- cramentum, etiam si mala fide Sacerdos absol- vat: bonitas enim, vel malitia Confessoris non reddit irritum Sacramentum quoties illi non deest intentio.

2. Dices, sequeretur penitentem obstructum venialibus, & aliis mortalibus non reservatis posse validè absolvi à simplici Sacerdote, quoties illi bona fide confiteretur, & putaret illum habere jurisdic- tionem. Respondeo, concedendo sequelam, li- cet enim simplex Sacerdos per se judicare non pos- sit de peccatis mortalibus, tamen quatenus habet

JITON
MORA
18 II
E III